

Anmälan om rensning enligt 11 kap. 15 § miljöbalken

Information

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet över vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken (MB). Med vattenverksamhet avses enligt 11 kap. 2 § 4 p. MB bland annat åtgärder som utförs för avvattnings av mark och med vattenanläggning avses enligt 11 kap. 3 § MB, sådan anläggning som kommit till genom vattenverksamhet. Ett grävt dike eller ledning är exempel på en vattenanläggning.

Den som äger en vattenanläggning är, enligt 11 kap. 17 § MB, också skyldig att underhålla den så att det inte uppkommer skada för allmänna eller enskilda intressen genom ändringar i vattenförhållandena. Detta gäller oavsett om tillstånd har meddelats till anläggningen eller inte. I underhållsansvaret ligger även en skyldighet att bygga om utjänta anläggningar om anläggningen har betydelse för andra än ägaren. För naturliga vattendrag finns ingen underhållsplikt. För att rensa ett naturligt vattendrag ska tillstånd sökas hos Mark- och miljödomstolen, eller ska verksamheten anmälas till Länsstyrelsen i förväg. Se vidare på Länsstyrelsens hemsida under Arbeten i vatten (vattenverksamhet).

Den som är beroende av att vattenförhållandena består har, enligt 2 kap. 5 § Lagen om särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, rådighet att utföra rensningar. Detta innebär dock inte att åtgärden kan utföras utan markägarens medgivande. Vid oenighet kan den som är beroende av att vattenförhållandena upprätthålls tvångsvis skaffa sig rätten att rensa genom att söka tillstånd hos Mark- och miljödomstolen. Om skador uppkommer genom att underhållsskyldigheten inte fullföljs kan tillsynsmyndigheten meddela föreläggande om rättelse, enligt 26 kap. 1 § MB.

Ett underhåll (rensning) ska syfta till att upprätthålla dikets djup och läge. För dikningsföretag innebär det att man inte får rensa djupare eller bredare än vad som fastställts i tillståndet. För alla andra diken gäller att man inte får rensa djupare än att man rensar bort slam och/eller vegetation. Vill man rensa djupare klassas åtgärden vanligtvis som markavvattnings vilket kräver tillstånd från Länsstyrelsen samt en dispens från markavvattningsförbudet i Skåne. Länsstyrelsen är restriktiv med att bevilja dispenser från markavvattningsförbudet.

Markens ägare ska underrättas innan rensmassorna läggs upp. Den som lägger upp rensmassorna är skyldig att vidta åtgärder för att förebygga eller minska skada av uppläggnings. Kravet gäller inte åtgärder som leder till att verksamhetsutövaren därigenom drabbas av oskäligen kostnader. Innan rensning genomförs ska det göras en bedömning av om det finns risk för att rensmassorna är förorenade, och därmed inte får läggas upp var som helst. Den som lägger upp massorna och därigenom skadar annans egendom, ska betala ersättning för vad som skadats. Ersättning ska dock endast betalas för skador som kvarstår sedan förebyggande eller avhjälpande åtgärder har utförts.

Allt underhåll/rensning ska utföras med försiktighet och hänsynsreglerna i 2 kap. MB ska följas. En rensning som kan skada fisket (även musslor och kräftor) i diket eller nedströms diket ska, enligt 11 kap. 15 § MB anmälas till Länsstyrelsen innan arbetena påbörjas.

Dispens kan krävas om skyddade arter finns i vattendraget

I fall där dikningsföretaget önskar att utföra en rensning i de områden där arter finns eller misstänks finnas, som omfattas av artskyddsförordningen (2007:845), är dikningsföretaget skyldigt att ansöka om dispens från bestämmelserna i artskyddsförordningen. **För att Länsstyrelsen ska kunna pröva en dispens krävs en separat dispensansökan.**

Ansökan om dispens samt ytterligare information hittar du på [länsstyrelsens hemsida](#).

Vår service

Miljöskyddsavdelningens Vattenenhet ansvarar för handläggningen av ärenden som gäller anmälningspliktiga rensningar enligt 11 kap 15 § MB. Handläggningstiden beräknas uppgå till maximalt åtta veckor från det att ansökningshandlingarna är kompletta.

Råd inför rensning

Länsstyrelsen lämnar följande råd för rensningsarbetena i avsikt att minska risken för negativ påverkan på naturmiljön.

- Åtgärderna ska behovsanpassas. Det är bättre med punktinsatser årligen än genomgripande rensningar med längre intervall.
- Rensmassorna läggs upp och planas ut så att inte landskapsbilden eller värdefulla biotoper för djur- och växtarter skadas och så att allmänhetens tillträde inte påverkas negativt. Massor bör jämnas ut mjukt i maximalt 0,5 meter djupa lager och inte läggas upp i markerade vallar eller högar.
- Rensning av vattendrag bör utföras under lågvattenföring (normalt under tiden 15 juni – 30 september) för att minimera grumling och för att inte sammanfalla med eventuell örings lektid eller kläcknings- och yngelfas (september-maj), samt häckningsperiod för fåglar och lekande groddjur (mars-juni).

- Sandiga/grusiga bottenar med inslag av finare sediment är platser där den tjockskaliga målarmusslans och flodpärlmusslans kan finnas. Misstänker man att någon av dessa arter finns, behöver man troligen komplettera ansökan med en dispensansökan (se ovan). Det är lämpligt att först rådgöra med Länsstyrelsen vid misstanke om att dessa arter kan finnas i diket.
- Buskar och träd längs vattendraget bör sparas, speciellt på den södra sidan av vattendraget. Buskar och träd skuggar vattendraget, vilket motverkar igenväxning med bl.a. vass och gynnar den biologiska mångfalden.
- Bottenstrukturer av sten, grus, sand och död ved bör sparas eftersom dessa utgör potentiella lek- och uppväxtområden för många arter. Dessutom ligger de så långt ner i vattendragets fåra att de inte dämmer vattendraget vid högflödessituationer.
- Var rädd om slänterna, då gräs och buskar binder sidorna och motverkar erosionskador. Undvik att låta vattendraget få alltför branta slänter då detta också leder till ökad erosionsrisk.
- Upplysningsvis vill Länsstyrelsen påminna om risken för allvarlig förgiftning om rensmassor som innehåller sprängört läggs upp så att betande djur kan komma åt dem.
- **Rensning i dammar** där det förekommer lövgroda bör utföras 1 november till 1 mars. Observera att detta endast gäller då det kan finnas lövgroda i dammen.
- **Var observant på om dammen har ett utlopp där rensningen kan riskera att orsaka grumling och skada i vattendrag nedströms dammen.** Om dammen mynnar i ett vattendrag där fisket kan skadas ska detta meddelas vid anmälan.

Instruktioner

Tänk på att vara noggrann när du fyller i anmälningsblanketten. Om du vill lämna mer information än vad som får plats på blanketten går det bra att lämna den på separat papper. Glöm inte att bifoga kartmaterial och ritningar samt yttrande från berörda nyttjanderätts-innehavare och enskilt berörda.

Så här ska blanketten fyllas i:

1. Information om var i länet åtgärden eller verksamheten ska utföras. Ange berört diknings- eller torrlägningsföretag, fastighetsbeteckning för berörda fastigheter, kommun samt ort, bynamn eller socken.
2. Uppgifter om sökandens namn, adress, telefonnummer och epostadress.
3. Om det finns en annan kontaktperson, till exempel entreprenör ska dennes kontaktuppgifter fyllas i här.
4. Ange om fixpunkternas lokalisering är känd och om de i så fall är användbara vid en inmätning.
5. Ange vilka typer av markområden som berörs av dike, schaktmassor med mera.
6. Ange vilken typ av rensningsmetod du tänker använda.
7. Ange bottenförhållanden på dikessträckan som ska rensas.
8. Ange vad rensningen avser och i vilken omfattning den kommer att utföras.
9. Ange vilken sorts vegetation slänterna domineras av.
10. Ange dikesslätens sluttning. Sluttningen anges med vertikaldjup i förhållande till horisontaldjup.
11. Ange till vilket vattensystem diket leder. Är det en bäck, en å eller en sjö? Ange

vattensystemets namn, maximalt-, medel- och lägsta vattenflöde i kubikmeter per sekund.

12. Ange när den aktuella dikessträckan rensades senast. Ange vilken entreprenör som utförde rensningen. Fyll i namn, adress och telefonnummer.
13. Beskriv projektets genomförande närmare. När tänker du genomföra rensningen? Beskriv var rensmassorna kommer att läggas upp/bredas ut. Om du planerar att använda schaktmassorna för ett annat ändamål ska ändamålet anges här. Ange ytan där rensningsmassorna ska läggas upp/bredas ut i antal hektar. Ange rensningsmassornas volym i kubikmeter. Finns det risk att rensmassorna är förorenade? Då kan de behöva hanteras annorlunda.
14. Ange om du har tagit kontakt med eventuell berörd fiskevårdsförening. Fyll i namn, adress och telefonnummer, samt bifoga om möjligt yttrande från berörda
15. Ange om det inom området som berörs av rensningen finns arter som omfattas av fridlysningsbestämmelserna i artskyddsförordningen ([2007:845](#)). Om ja, ska även en dispens gentemot bestämmelserna bifogas anmälan (se ovan).
16. Ange om allmänna intressen såsom strandskydds-, biotopskydds-, vattenskydds, Natura 2000-områden eller andra skyddade områden berörs. Ange i så fall vilka. Om det bedöms uppenbart att varken fisk eller allmänna intressen skadas, svara ja på dessa frågor.
17. Om det finns ytterligare information som inte passar in under de hittills nämnda punkterna eller som inte fick plats kan du förklara det här. (Det är även möjligt att lämna ytterligare information på separat papper).
18. För att anmälan ska anses komplett och Länsstyrelsen ska kunna handlägga ärendet måste denna information bifogas anmälan.

Anmälan skickas till:

skane@lansstyrelsen.se

Eller via post:

Länsstyrelsen Skåne

Avdelningen för natur och vatten

205 15 Malmö

Så hanterar vi dina personuppgifter

Länsstyrelsen i Skåne län registrerar och behandlar de personuppgifter som du

lämnar till oss för att vi ska kunna hantera din ansökan på ett smidigt sätt och fullgöra våra arbetsuppgifter. För info om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se

www.lansstyrelsen.se/dataskydd

För mer information:

Kontakta växeln på telefonnummer

010-224 10 00

Anmälan skickas till:

e-post: skane@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen Skåne

Avdelningen för natur och vatten

205 15 Malmö

1 Dikes- eller torrlägningsföretag

Namn på diknings- eller torrlägningsföretaget		
Berörda fastigheter		
Socken	Nummer på dikningsföretaget	Kommun

2 Kontaktperson för dikningsföretaget (sökande)

Namn		e-post	
Adress		Postnummer	Ort
Telefon bostad	Telefon dagtid		Mobiltelefon

3 Annan kontaktperson / Entreprenör

Namn		e-post	
Adress		Postnummer	Ort
Telefon bostad	Telefon dagtid		Mobiltelefon
Sökanden är			
☐ markägare ☐ entreprenör ☐ konsult/ombud ☐ arrendator ☐ dikningsföretag			

4 Fixpunkter

Är fixpunkterna kända av diknings- eller torrlägningsföretaget?
☐ ja ☐ nej
Är fixpunkterna användbara vid en inmätning?
☐ ja ☐ nej

5 Nuvarande markanvändning i närområdet (de markområden som berörs av dike, schaktmassor etc.)

Åker/vall	Kultur-/naturbetesmark	Skogsmark
Öppen vattenyta	Annan markanvändning	

6 Rensningsmetod

Grävning	Rensskopa	Slåtterskopa
Annan rensningsmetod		

7 Bottenförhållanden

Finsediment	Sand	Grus
Sten	Annat	

8 Vad ska rensas bort?

Sediment	Växtlighet	Annat (ange vad)
----------	------------	------------------

9 Dominerande vegetation på slänterna

Träd	Buskar	Gräs
Lös jord (utan vegetation)	Annat	

10 Dikesläntens lutning

☐ 1:1 ☐ 1:2 ☐ 1:3 ☐ 1:4	Annat
---	-------

11 System i vilket vattnet går vidare

Namn på bäck/ å/ sjö		
Maximalt vattendjup i meter	Medelvattendjup i meter	Lägsta vattendjup i meter
Maximalt vattenflöde i kubikmeter per sekund	Medelflöde i kubikmeter per sekund	Lägsta flöde i kubikmeter per sekund

12 Tidigare rensning

När rensades aktuell sträcka senast?	Entreprenör	Telefon
Adress		

18 Bilagor som ska bifogas anmälan

- Översiktskarta med angiven skala och norrpil.
- Detaljerad karta med norrpil som tydligt visar de partier som har ett rensningsbehov och det område där rensmassorna är tänkta att placeras.
- Ritning av åtgärden (ange skala på ritningen)
- Yttrande från berörda nyttjanderättsinnehavare (fiskerättsägare, servitutsinnehavare, arrendatorer etc.)
- Yttrande från enskilt berörda (grannar, dikningsföretag, organisationer etc.)
- Fullmakt (om verksamhetsutövaren/markägaren företräds av ett ombud)

För att underlätta Länsstyrelsens handläggning bör fotografier över aktuellt vattenområde bifogas anmälan. Med fotografier som underlag kan handläggningstiden förkortas.

19 Underskrift

Ort och datum	Namnförtydligande
Namnunderskrift	